Anul VII — Sibiiu, Vineri 14|26 Decemvrie 1890 — Nr. 284

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare ḑi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiiu, 13 Decemvrie v.

(X) Sûnt astăḑi tocmai opt ḑile decând casa magnaților unguresci era se deslege o cestiune, care demult ține spiritele din Ungaria în nedumerire.

Este vorba de o ordonanță ministerială, privitoare la purtarea matriculelor în prima linie, din care însă clerul romano-catolic a derivat altă cestiune: cestiunea căsătoriilor între indivi de diverse confesiuni.

Cestiunea nu s'a putut resolva la terminul arătat. Episcopatul latin nu s'a putut decide ce atitudine să iee în causă, și așa afacerea s'a amânat.

Până când?

Aceasta este un secret al viitorului.

Din rapoartele ḑiarelor budapestane se vede însă, că cestiunea n'a adormit. Ministrul-președinte Szapáry, se dă cu socoteala, tocmai în cestiunea aceasta a fost în ḑilele aceste la Viena.

Resoalve-se cestiunea aceasta mai curând sau mai târḑiu, la nici un cas ea nu perde din importanță, din mai multe puncte de vedere.

Partea dogmatică a cestiunii pe noi nu ne privesce. De aceea o și lăsăm cu totul la o parte, având în vedere numai partea politică.

Clerul romano-catolic unguresc este un factor puternic în Ungaria. Puternicia lui se razimă pe poporațiunea numeroasă a credincioșilor sei, în special însă pe dotațiunea cea princiară, s'ar putè ḑice, a clerului înalt, cel mai bogat din toate clerurile înalte de pe fața pământului.

Nu e mirare, dacă un asemenea cler înalt cearcă să exploateze în folosul seu situațiunile câte 'i-se ofer bune de exploatat. Și lui se vede, că 'i-se pare acum situațiunea bună de exploatat.

Dela 1868, decând există articlul 53 de lege, și clerul n'a protestat, n'a remonstrat contra consecuențelor acestei legi.

Îndată însă ce ministrul Csáky a emis ordonanța sa în Aprilie a acestui an, s'a început mișcarea contra ordonanței, în realitate contra articlului 53 de lege din 1868.

Mișcarea, după-cum scim, degenerase într'o agitațiune formală a clerului inferior, pe care organele oficioase ale guvernului unguresc îl titulează *„heczczkáplánok.*

Autoritățile civile au trebuit să intervină cu toată seriositatea contra agitatorilor și să-'i pedepsească cu amende bănesci.

Clerul înalt unguresc, ce e drept, a încungiurat scandalurile. S'a adresat însă la potestatea lui supremă, care este afară de limitele și de jurisdicțiunea statului unguresc, și a cerut de acolo sfat.

Cunoascem sfatul.

Resumat în două cuvinte este cunoscut *noul possumus* al Curiei papale.

Și nici că se poate altfel până când în Vatican numai romano-catolicii sûnt considerați de creștini adevărați, ear' ceilalți creștini de schismatiei și eretici.

Răzimat acum pe posițiunea sa materială în țeară și pe spriginul moral din afară de țeară, clerul înalt romano-catolic unguresc s'ar părè că are ceva în *petto.* Află doar' situațiunea favorabilă de a se întoarce ear' la „oalele" din timpul concordatului de nefericită aducere aminte.

Sûnt unele semne, care tradează tendența aceasta. Semnul cel mai positiv este brevetul papal dela 7 Iulie a. c., în care se spune apriat, că „Sfântul Părinte" nu mai lasă episcopilor dreptul de a dispensa dela pedecile căsătoriilor mestecate. Mai puțin positive însă sûnt vestile, că preoți aderenți ai Scaunului din Roma pun prohibițiunea papală deja în practică.

Și noima acestei procederi este curioasă și dă de gândit.

Nu cumva stă toată agitațiunea aceasta a clerului rom.-cat. unguresc în vre-o legătură cu aspirațiunile clerului rom.-cat. din Germania dela retragerea principelui Bismarck încoace?

Dacă admitem o puternicie mare clerului rom.-cat. unguresc în lăuntrul regatului unguresc, nu ni-se pare justificată recunoascerea unei influențe mai importante în afară. Și dacă ar fi și clerul rom.-cat. unguresc șovinist, ca bărbații politici ai Maghiarilor, Windhorst et compagnie anevoe credem să se pună într'o tovărășie cu acela.

Brevetul papal al doilea dela 26 Septemvrie a. c. este earăși un act, care, examinat mai deaproape, este în stare, de a pune pe cititor pe alte gânduri.

Este adevărat, că și brevetul al doilea conține un fel de *non possumus.* Îi pune însă mai pe urmă lui *non possumus* un ventil, prin care la eventualitate să se poată încungiura vre-o explosiune. Lasă la „prudența" Eminenței Sale primatelui să afle „un mod oare-care pentru a complana această ceartă spre mulțumirea ambelor părți . . ."

Ar fi interesant a se scì, este ventilul acesta fabricațiune originală din Vatican sau a fost trimis din Ungaria și 'i-s'a pus numai ticheta din Roma.

Este oareși-care probabilitate, ca din patrie să fie fabricat ventilul, pentru-că dela 7 Iulie până la 26 Septemvrie timpul tot este prea lung în ḑiua de astăḑi, dacă ar fi ca deadreptul din Roma să fie venit.

Ear' dacă este din patrie, atunci lucrul nu seamănă numai a concordat, ci mai are și un miros șovinistic maghiar, aprobat în *petto* de Curia romană.

Repețim dar' numai ceea-ce am mai ḑis. Pentru-că și dacă se mai amâna și se mai trăgăna resolvarea cestiunii, s'ar putè întêmpla să se afle un *modus vivendi* între ultramontanism și între șovinismul maghiar *ad majorem Maghiarismi gloriam.*

Amânarea desbaterii în casa magnaților, în casul acesta n'ar fi un ce venit ca din întêmplare și pe neașteptate, ci un lucru premeditat și cu calcul. S'ar putè, ca desbaterea să fie amânată pentru totdeauna. Consecuențele premeditării și calculului însă să se ivească mai curând sau mai târḑiu, dupăcum premeditatorii și calculatorii vor afla că este oportun și în favorul lor.

Mihail Kogălniceanu și „Cestiunea ardeleană". În ședința camerei române dela 11/23 l. c. domnul M. Kogălniceanu a anunțat următoarea interpelațiune către ministrul afacerilor străine:

Interpelez guvernul și în special pe dl ministru al afacerilor străine:

1. Asupra trimiterii unei misiuni ungare în Moldova de o societate, care 'i-a dat 10.000 fl.

2. În privința declarațiunii domnului T. Maiorescu, membru al cabinetului, relativ la politica noastră exterioară și la libertatea presei.

3. În privința unui articol al ḑiarului ungar „Budapesti Hirlap", care acusă pe Maiestatea Sa regele de a fi inspiratorul articolelor apărute în „Kreuzzeitung".

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiiu. 13 Decemvrie st. v.

Afaceri interne.

Petrecerea ministrului-președinte Szapáry la Viena a stat în legătură cu numirea șefului de secțiune Szögyeny-Marich de ministru *à latere.* Dispensarea actualului ministru *à latere* baron Orczy și numirea succesorului seu se va publica în foaia oficială încă în decursul lunii acesteia.

Casa deputaților a ținut alaltăieri la ameaḑi o ședință scurtă, în care președintele Pechy a presentat proiectele de lege și rapoartele, pe care casa magnaților le-a acceptat în ședința premergătoare. Respectivele proiecte de lege se vor supune sancțiunii Preaînalte. Ședința aceasta a fost ultima ședință în anul acesta.

În librăria lui Carol Gill din Budapesta a apărut o broșură întitulată: *„Ultramontanismus és nemzeti állam", irta Febronius.* (Ultramontanism și stat național de Febronius.) Autorul broșurii își dă multă silință, de a plăcè contelui Szapáry și se îndreaptă cu o nespusă mânie în contra catolicismului și mai ales în contra clerului de jos catolic. Pe autor îl supără mai mult crearea autonomiei catolice, susținând, că toți aceia, care pretind autonomia catolică, sûnt nisce agitatori și primejduesc interesele statului. Autorul voesce, ca Ungaria să fie un stat național și interconfesional. Și aceasta numai pe calea căsătoriei civile se poate face. Ovreul cu creștinul, Ungurul cu Românul și cu Slovacul să se poată împreuna pe calea căsătoriei civile. Aceste sûnt durerile autorului anonim al broșurii din cestiune. Care va să ḑică, refrenul ori-cărei acțiuni în Ungaria e: Stat național, idee de stat maghiar etc.

Contemplațiunile de Crăciun ale ḑiarelor maghiare din Cluj se ocupă din nou cu cestiunea naționalităților nemaghiare. „Ellenzék" își pune în fruntea numărului seu de Crăciun cele ḑece porunci ale sale, dintre care porunca a doua sună: „În cadrul egalei îndreptățiri a națiunii maghiare unitare, prin cultură maghiară, crează-'ți societatea maghară unitară „pe basa iubirii deaproapelui". „Kolozsvár" are un articol de fond, în care vorbesce de malul sigur, la care a ajuns mult aruncata naie a Ungariei. Dar' sûnt, ḑice foaia guvernamentală, mulți care se încearcă a împedeca opera consolidării. Acestia ne stau în cale cu aspirațiuni contrare, cu doctrine false, cu ură. În loc de împreunarea puterilor, ei vor disolvare, în loc de întărire, slăbire. „Noi am dat naționalităților tot ceea-ce li-am putut de fără periclitarea unității statului. Limba, propria lor cultură și instituțiunile lor sûnt garantate, apărate și se pot desvolta în deplină libertate. Dar' ei cer și mai mult și pretențiunile lor, în cea mai mare parte, sûnt atât de nemăsurate, încât Ungaria ar înceta a mai fi un stat maghiar în momentul, când li-s'ar satisface acelora. Provedința să le dee minte, ca să recunoască și ei, că numai desvoltarea puterilor maghiare poate să întărească patria noastră. Să înțeleagă odată, că ei sûnt cu toții membrii națiunii maghiare. Se o scie, că patria aceasta mumă într'un fel se poate iubì: Ca patrie maghiară".—„Erdélyi Hiradó" nu-'și strică sărbătorile cu asemenea bazaconii, el a apărut în format mare cu o mulțime de ilustrațiuni și portrele ale femeilor maghiare cunoscute și necunoscute din Cluj. De sigur cel mai cuminte lucru care 'l-a putut face cu prilegiul sărbătorilor.

Germania.

„Extrablatt" primesce din Londra împărtășirea: Corespondentul berlinez al ḑiarului „Times" află din isvor competent, că împăratul Wilhelm ar fi aprobat planul, pe care 'l-a fost elaborat comisiunea pentru apărarea țerii și după care Breslaul ar fi să se transformeze într'o fortăreață de primul rang. Se ḑice, că imediat după-ce va înceta gerul de iarnă se va face începutul cu fortificatiunile aceste.

Republica Argentina.

Din Buenos-Ayres se telegrafează cu data de 23 Decemvrie n.: Circulă faima, că poliția a dat de urma unei conjurațiuni, care avea de scop răsturnarea guvernului. S'au făcut mai multe arestări.

„Agence Havas" primesce tot de acolo următoarea depeșă: Scirea despre descoperirea conspirațiunii se cofirmă, dar' conjurațiunea nu are importanța aceea, care 'i-s'a fost atribuit la început. Poporațiunea e liniștită.

FOIȚA „TRIBUNEI"

„Lasă!" de dincolo.

(După „Revista Nouă".)

De

Dr. **Ioan Paul.**

„Lasă!" așa își ḑice Românul în mintea lui, de câte-ori șirul gândurilor sale îl pune în fața unei hotărîri la un fel, de câte-ori nevoile vieții îl aduc la strîmtoare. E o întreagă filosofie în această vorbă, o întreagă înțelepciune de vieață zace într'însa. Caracterul Românului se cuprinde în vorba aceasta; istoria și starea lui de astăḑi sûnt resultatul filosofiei cuprinse in acest „lasă". Multe rele 'i-a adus Românului și earăși de multe 'l-a ferit „lasă" al lui'

Pleacă Românul la plug și uită oticul acasă, și-și aduce aminte în poartă, dar' îș ḑice „lasă". Merge înainte, căci nu e bine să se întoarcă omul din drum, și rînesce plugul toată ḑiulica cu coderiscea biciului. Câte oticuri nu uită Românul în feluritele împregiurări ale vieții și de câte-ori pentru „lasă" al lui nu face din mână otic? Din pățenii de acest fel a eșit vorba românească: „Lenesul mai mult aleargă".

Crede românul, că o spiță dela roată se clătină? Dar' „lasă", îș ḑice în sine, roata o-mai duce și așa. Și când roata îi lasă carul în drum, pune o prăjină sub osie, tîrăe carul câte-cânesce până acasă și-'și face roata din nou. „Scumpul mult perde", se gândesce Românul atunci, — o roată pentru o spiță, de, unde e marfă, e și pagubă.

Din „lasă" s'a ales Românul cu două vorbe bune și cuminte, cu „Lenesul mult aleargă" și „Scumpul mai mult păgubesce". O întreagă economie politică ar fi aceasta, dacă n'ar mai avè Românul și ḑicala, că dela vorbă până la faptă mai va. Cu rînduceala aceasta la casa Românului, în acareturile lui, în gospodăria lui, tot întâlnesci încă urmele domnului „lasă", dar' earăși mă întorc și ḑic: toate vor venì ele cu vremea, ḑilele nu întră în sac, omul cât trăesce tot învață.

'I-a dat Dumneḑeu Românului un vecin buclucaș, un ăla cu mațe pestrițe. Îl hărăe, astăḑi îl hărăe mâne, dă cu vorba în copii, dă în nevasta lui, îl chilăvesce un porc, îl înțeapă un cal, îi face în sfîrșit ḑile fripte. Îl umflă la inimă treaba aceasta, dar' îș ḑice „lasă", la ce să-'mi prind mintea cu nebunul, să mă dau pe mâna golanilor? Tace astăḑi, tace mâne, până se face vecinul prea de tot, până se urcă scroafa în copac, vorba ceea; atunci pune mâna pe ciomag, ori îl împlântă în vêna gûtului, îl dă cățeaua, îi mai îmoaie ăle oase, îi dă ceva și pe deasupra de chieltueală și pacea se face odată și bine, fără vorbă multă și fără gâlceavă. — E om al dracului, ḑice atunci gura satului, tace și face, apă lină și adûncă, unde pune mâna, ia Dumneḑeu mila. — „Lasă" astăḑi, „lasă" mâne, din mulți „lasă" se face cu vremea „acum e acum". — Mulți „lasă", d'al d'ăstia găsim în istoria noastră, și tocmai fiindcă sûnt mulți de tot, de aceea n'a lipsit nici câte un „acum e acum" așa pe la soroace. De, cine strică? Unde aduni, se umple, de unde nu mai scoți, dă afară. Unii oameni sûnt ca muierile, pățesc, dar' nu învață.

La drum ori în tîrg se întâlnesce Românul fruntaș cu un Ungur ori cu un Sas. Românul le ḑice „jupâne", ear' ei îi ḑic „měi bade". — Nu-'i place omului dintre oameni o vorbă ca aceasta; pare-că-'l scormonesce la inimă să ḑică și el o vorbă mai deadreptul, mai așa pe sub căciulă, dar' îș ḑice și atunci „lasă". De geaba îș gândesce el, nu e Ungurul, nu e Sasul ca omul, să scie da lumii cinstea cuvenită, nu e ca creștinul, să scie ce se cade și ce nu se cade. De unde nu-i, nici Dumneḑeu nu ia. Ear' când mai rar, foarte rar, dă de un Ungur ori Sas mai omeneț, atunci îș ḑice în sine: „Uite ce om românеț, de treabă ca un Român". — Ce privesce cinstea cuvenită și eticheta, Românul e foarte aspru față cu sine, îș face capital din o vorbă scăpată așa pe nerumegate. E foarte aspru și față cu alt Român, dar' îngăduitor, preste măsură îngăduitor, față cu străinul. Ear' omul, care are ochi și nu vede, care are urechi și n'aude, ia această îngăduință drept umilire, drept tîmpire și urmează a necinstì pe cel-ce-'l cinstesce, fără să înțeleagă adûncul dispreț, adunat din moși-strămoși în ḑicala românească: „De treabă ca un Român".

Când Sasul ori Ungurul din satul vecin vine la casa Românului, nevasta pune pe masă brânză, slănină, rachiu ori vin, în sfîrșit ce dă Dumneḑeu. „Poftim jupâne, să cinstim un păhar de vin, că vii de departe și la drum omul însătoșează". Îl onorează Românul, ca să poată ḑice drumarilor întorcând către casă: „Am fost la casa cutăruia din cutare sat". — Ear' când daraverile îl silesc pe Român să dee pe la casa Sasului ori a Ungurului, acestia îi dau bineațe și-'l întreabă de sănătate, dar' de mâncat mănâncă Românul pe prispa casei din traistă, stând cu jupânul de vorbă, și de beut bea la cârcimă. Nici așa nu e cu cale, nici aceasta nu vine bine, îș ḑice Românul, și cu alt prilegiu îi vine să-'i închidă jupânului ușa dinaintea nasului; dar' „lasă" îș gândesce el, că cine cinstesce pe altul, pe sine se cinstesce, și cine necinstesce pe cel-ce îi vine la casă, pe sine se necinstesce. Tot „lasă" îș ḑice și acum și face cum s'a pomenit din părinți. — — E cinstelnic Românul, cu cale fără cale cinstelnic și în chipul acesta s'a deprins lumea să-'i tot ceară, fără să-'i mai dee ceva în schimb. Dar' când 'i-se face Românului lehamite la inima lui, mai trage căciula și pe o sprînceană și ḑice așa: „Decât toată ḑiua hi și ha, mai bine odată ba".

Merge Românul la judecată, la notarul din sat, la solgăbirău ori la tistie (tribunal), nu merge nici acolo cu mâna goală; nu că doară ar umbla cu strîmbătate, dar' așa s'a pomenit el să nu ceară nimic în cinste. Când domnii ar fi Români, altă treabă, dar' ei sûnt străini, care nu înțeleg cu una cu două. Lasă Românul căciula în băț la ușe, îș netedesce părul pe frunte, șterge sudoarea drumului cu mâneca cămeșii și întră aședat. Un ăla tinăr cu condeiul după urechie îl întreabă de nume, de spița neamului și în limba lui păsărească se aspresce și îi poruncesce să 'și spună pricina iute și degrabă, că vremea-i pe bani. „Așa a fost de treabă, Măria Ta", începe Românul hotărît să nu uite nimic; și spune și spune omul dela rărunchi păsul și năcazul ce 'l-a adus. Domnul ăla mare din fund, un ăla cu barba retezată, cu luleaua în gură și cu mustața îngălbenită de fum, ridică ochii de pe scrisoare, se uită crunt preste ochielari la dînsul și răstit îi poruncesce să nu întindă vorba. Românul se tulbură puțin, apoi urmează zăpăcit și cu fruntea asudată; se mai încurcă, se mai descurcă, mai spune și mai uită, în sfîrșit ca omul când nu e la largul lui.

Un ciorsoiu de domn, slab scripcă, bătrân și jerpelit, cu mustața băț, îl poftesce, să pună degetul pe cruce, domnii mai se încruntă, mai rîd între ei, apoi îl trimit acasă. — „Rău vă arde de năcazul omului s'a dus mielul în pagubă", îș ḑice Românul mergênd către casă. „De, domni nu-s!... Stăpâni nu-s?! — Nici n'au înțeles ce-am spus, nici nu m'au lăsat să isprăvesc, mă întorc fără nici o ispravă. Bag-seamă așa va fi legea acum odată. Îl arde la inimă pe bietul om, îi vine să sfarme tot ce'-i ese în cale. Dar' „lasă", se gândesce earăși, veḑi-'ți de treabă neică, înghite și taci, că Dumneḑeu nu bate cu ciomagul.

Nu mai poate Românul hălădui de gura popii. Un copil 'i-a dat Dumneḑeu, atâta odor are și el, care să-'i însenineze ḑilele vieții, și pe acela îl duce la oraș la învățătură, căci învățătura dela dascălul din sat a dat-o gata. Îi cară Românul ani de ḑile, cu desagii în spinare, pe vreme bună, pe

Prigoniri politice în Sălagiu.

Zalnoc, 15 Decemvrie 1890.

Comuna Zalnoc, situată în cercul Tășnadului, dimpreună cu Cehalul-român, Orboul ș. c. sûnt granița, până unde a înaintat în măsură mai mare sau mai mică maghiarisarea; căci partea Sălagiului dintre Tășnad, Careiimari și Sătmar este deja infiltrată de duchul necurat al maghiarisării, — cel puțin aceasta o demonstră jocurile și doinele poporale ungurești, cum și limba coruptă de ungurisme din aceste părți.

Asaltul maghiarisării îndreptat este acum în contra acestor sate românești și în primul plan contra Zalnocului, care între cei 800 de Români mai are și vre-o 60—80 de locuitori unguri, degenerați în tot chipul. Afară de aceasta Zalnocul mai are nefericirea de a avè în sinul seu nisce băi vindecătoare bine cercetate, care se pare a forma unghița pentru rasa iubitoare de odichnă.

Motiv la maghiarisare mai este absurditatea, că această comună a fost cândva maghiară și prin urmare este îndreptățită remaghiarisarea locuitorilor „valachisați“.

În acest scop șovinistii au recrutat încă în primăvara anului 1889 colonisti de sânge maghiar de pe Alföld, anume din orașul Mező-Tur, Tur-Keve ș. c.

Acesti venetici, — tipuri neaoșe din Asia, — fără de a face multă vorbă cu Românii din Zalnoc, spriginiți de Ungurașii din sat și de oficiolatele publice, au început a-'și da aerul de „stăpâni“ în sat și a secera unde n'au sămănat și a-'și păstori hergheliile unde n'au expropriat.

Românii au protestat contra acestei volnicii; dar' protestul a avut de urmare un articol publicat în foaia provincială „Tasnád“ cu titlul „A magyarság ellen“.

Preotul G. Stanciu a replicat la acest articol sub titlul „A lovak ellen“ arătând, că domnia-lui și oamenii sei n'au de a face cu „paloții“ de pe Alföld, ci cu caii lor, fiind acì vorba de „al meu“ și de al „tău“, ear' nu de „cine ești?“ întâiu și în rîndul al doilea numai „dacă ești om de nimica ori de omenie?“

Cercetările pornite în acest obiect deodată au încetat; nu însă alegerea și suspiciunea comitelui, vicecomitelui și cea a pretorilor. Acestia doriau să figureze negreșit într'un proces politic.

Aduceau venetici și îi puneau la pândă, ca să dee mai mult cu un ban pe moșia Românului ce se vinde pentru restanța de dare conglomerată în urma unei chivernisiri administrative frauduloase.

Preotul s'a opus și, — grație bravului director al „Silvaniei“, dnului And. Cosma, — 54 mosii românesci s'au scăpat din ghiarele „paloților“ și aceste atât prin împrumuturi dela „Silvania“, cât și prin alte expediente.

Prilegiu șovinistilor li-s'a părut că li-se îmbie la 11 Maiu a. c., când dl Stanciu, întrebat de opiniune și sfat prin urmașii fostilor iobagi, al căror representant este în procesul urbarial, — 'și-a exprimat părerea, ca sătenii să nu cedeze un teritor de pășunat veneticilor, cât timp acestia n'ar intervenì oficios în această causă, cu atât mai vîrtos, căci acest teritor a fost și este de sute de ani în folosința fostilor iobagi, 'i-a făcut însă atenți, ca nu cumva să-'și permită vre-un exces, înjurături, bătăi sau altele.

Pășunarea a curs frumos, fără vre-un exces, și dacă treaba ar fi fost făcută între oameni de același neam, ar fi trecut simplamente de ceea-ce era: de o afacere de drept, în care și una și alta partidă reclamă pentru sine unul și același drept; și în urmă ar fi decis procedura civilă sau — poate — vorba bună.

Dar' interesul șovinistilor era să facă altă treabă, să forțeze adecă o cestiune de naționalitate.

Despre acest cas a luat notiță obrasnică organul comitatens „Szilágy“, apoi „Tasnád“, unde se descarcă șovinismul maghiar în toată forma pădureață și proprie lexicografiei de înjurături maghiare atât asupra preotului G. Stanciu, cât și asupra poporenilor sei. — Plângeri și vaiete, lacrimi și suspine, dogene și amenințări: sûnt caracteristica acelui articol, — așa după-cum a putut să ese din condeiul desmățat al grandomaniosului advocat din Tășnad Hunyady Domokos.

La acest articol replicà dl G. Stanciu în „Tasnád“, unde d-sa apărà drepturile și onorul Zalnocanilor. Că ce efect a avut aceeași replică reese din vorba ce 'i-se spune și de față și în dos chiar prin oamenii mai de dai Doamne a Ungurașilor de aici, că adecă „om de treabă ar fi, — pagubă că-i Valach“. („Derék ember, kár hogy oláh“.)

Dar' șovinistii, setoși de „soboli“ nu se opresc acì; ci unde nu mai merge cu argumentul și cu logica — dau cu pumnul, recurg adecă la dreptul celui mai tare la forță.

Deci se pornesce cercetare pe cale administrativă. Pretorul Bölöni — referează vicecomitelui Szikszai, că afacerea este o treabă „de lana caprina“, nici-decât însă vre-o cestiune politică și mai puțin decât asta o crimă.

Astfel referează omul, care înainte cu 4—5 ḑile, amăgit de frații sei din Zalnoc, stătù gata cu 6 gendarmi să escorteze pe Zalnocani dimpreună cu preotul lor. Referada este întimpinată cu 5 fl. amendă din partea vicespanului și cu instrucțiunea, ca cercetarea cea nouă să descopere ceea-ce nu s'a putut afla la prima investigare. Aceasta a doua cercetare, întocmai ca și cea dintâiu, a prins pe „nime“ și „nimica“ de coarne.

Asemenea referează mai apoi și judele de instrucțiune Kis Albert.

Șovinistii însă nu se mulțumesc cu atâta.

Acum angajează pe grandomaniacul Hunyady Domokos, un advocat.

Acesta adresează o acusă procuraturii reg. din Budapesta, pe care o botează de „agitare“ și „ură contra rasei“.

Judele de instrucție apare pe neașteptate la fața locului cu o falcă în cer și cu alta în pământ și macină în decurs de 4 ḑile 60 de martori. Resultatul? Cum singur judele a spus-o, — este un fiasco grandios.

Cu toate aceste are să se țină cât mai curând pertractarea finală în această afacere, veḑi Doamne, de „agitare“ și „ură contra rasei“.

Mai amintesc acì, că dl Stanciu este disgrațiatul oficiolatelor îndată dela întrarea sa în parochia Zalnoc, și anume în urma unor polemii oficioase, în care d-sa a eșit învingător. Așa când 'i-a cerut acte oficioase în ungurește a demonstrat, că este absurditate o atare pretensiune dela un oficiu parochial românesc, cât timp recercările ce 'i-se trimit sûnt scrise cu o ungurească plină de erori gramaticale, sintactice și stilistice.

Altcum aceeași soarte au avut-o și antecesorii dlui Stanciu în Zalnoc, preoții V. Criste și I. Sonea; la acest din urmă s'a insinuat la timpul seu și o perchisițiune domiciliară fiind bănuit, că adăpostesce între pereții parochiali un agent muscălesc.

Rîvna șovinistilor de a pune mâna pe un „sobol“ în Zalnoc s'a alimentat prin un nou cas.

La 30 Aug. a. c. primarul din Zalnoc, Hermendy Adolf, Neamț renegat și o creatură proprie a pretorilor, punând mâna pe un flăcău coborîtor din o străvechie viță „nemerească“, îi acată „corpus delicti“ în spinare, nisce ludaie și încungiurat de străji și cu toba în frunte îl escortează. Când escorta ajunge lângă biserica cea românească, face de sună toba un aviso și apoi începe a catechisa pe bieții Români ce eșiau din biserică — despre furt.

Dar' veḑându-se nepriceput de popor, se adresează către preot, ca să interpreteze pe românesce vorba, ceea-ce și face preotul în câteva cuvinte, veḑându-'și acì în primar un soț de amvon.

„Tasnád“ și „Szilágy“ raportează casul, însă ca de obiceiu, instruțat cu cele mai extravagante minciuni.

Cercetarea, îmbinată cu afacerea de pășunat, se sfîrșesce cu un alt fiasco rușinos pentru domnii ungurași.

Turcul te bate, Turcul te judecă. În loc să fi tras în cercetare pe judele pentru conturbarea serviciului divin, — și aceasta amăsurat legilor, — îl trag pe părintele Stanciu, — și aceasta neamăsurat legilor!

Se nasce acum întrebarea, cum se face de toți preoții din Zalnoc sûnt strașnici neprieteni ai Maghiarilor?

Faptele vorbesc ele de ele.

Dela anul 1880 în Zalnoc nu mai puțini decât 22 notari, subnotari, vicesubnotari cerc. *et tutti quanti*, — tot neamul de notari au muncit la fericirea poporului. Acestia în preponderanța lor parte au fost alungați pentru defraudări.

Notarul Éltető Károly, favoritul inspectorului de dare pentru urcarea dărilor cu mii de fiorini și afară de lege, 'i-a cântat de Dumneḑei moșneagului preot Gavriil Vaida din Bobotă, când acesta s'a împotrivit să se procureze portretul lui Kossuth Lajos pe seama comunei etc. etc.

Pentru defraudări s. a. a fost alungat și privat de dreptul de a mai fi în posturi.

Lui Éltető îi succedează un oare-care Lorász, Român de sânge, dar' renegat. Mama acestuia avea bună cunoscință cu vicespanul Szikszai, ca găzdoaie ce 'i-a fost, și această cunoscință a potențat și meritele lui Lorász la notărășie. Noroc că apoplexia nu 'l-a lăsat să tradeze mult timp interesele neamului seu!

În toamna anului 1888 se face alegere de notar. Candidații sûnt: Farkas József, care la unele întrebări curmeḑișe puse de dl A. Cosma, făcù mărturisirea, că *az én apám is oláh volt*, apoi 2 Jidani necunoscuți de nime. Să ne pricepem!

La alegeri de notari la noi preste tot se practisează următoarea: *„trina regula falsi!“*

Ca din 99 concurenți nemaghiari să reese un Ungur, sau să se candideze un Ungur și doi Jidani necunoscuți; — Ovreii cad, Ungurul învinge; sau:

Ca dintre 99 Români să reese cel al 100-lea, Ungurul adecă, se va lucra într'acolo, ca să concureze *ad aparentiam* între cei 99 și doi notari români cu stațiuni, care în urmă fiind aleși, vor abdica unul câte unul în favorul candidatului maghiar; sau:

Ca din 99 concurenți români să devină notar un oare-care X., care va concura oarecând, dacă va trece preste examenul de cualificațiune, va primì pretorul pro 1-mo o taxă cancelarială pentru osteneală, dar' în secret, dela un Român, pro 2do la 8 ḑile după întâmplata alegere, conform rînduelii Jidovilor, se va tăia împregiur obrasnicul Valach prin un ucas de suspendare, pentru nepriceperea în destul a limbii oficioase, și a agendelor notariale; — pro 3tio se va escrie concurs nou, la care negreșit va concura și un Maghiar. În Zalnoc s'a practisat partea primă a acestei regule.

Treacă-ducă-se, de acì omul s'ar pricepe a notărași, precât se pricepe a tăia lemne!

De aceasta însă la noi nu e vorbă; diplomă și cauțiune la alegeri de notari este: patriotism în sens maghiar. Din această pricină putem enunța în formă de „regula veri“, că:

în Sălagiu este mai mare nenorocire a avè un notar de neamul tău și patriot în sens maghiar, căci acesta are nevoie de a proba în continuu patriotismul său, decât a avè un notar maghiar sau jidan, căci acesta este dela sinul maicei sale „sloboḑit“ spre patriotism.

Primele probe de acest fel le încearcă bietul Farkas, prin planul de a preface școala gr.-cat. confesională din Dumușlău (o comună din cercul seu) în școala de stat, anume prin cooperarea nemernicului învățător Aug. Moodij, dar', deșteptat preotul Alexandru Vescan prin șoapta colegului seu din Zalnoc, puse capăt uneltirilor; tot cu asemenea noroc a isbutit dl Farkas și în Zalnoc, unde la propunerile făcute în această direcțiune 'i-s'a răspuns cu arangearea și adjustarea școalei gr.-cat. în stil orășenesc; ear' cererea îndreptată la „EMKE“ din Cluj, în scop de a se înființa o școală de stat în Zalnoc, — par'că — în veci n'a ajuns la destinațiunea sa.

Cu acest fel de manevre prea ușor este a pune restanțe preste restanțe de dare, și a da în tobă moșiile Zalnocanilor în favorul „paloților“ de pe Alföld!

Apoi să te mai miri, că spiritul de dragoste, stimă și încredere este scăḑut la nimica în Sălagiu?!!

Nu numai în Zalnoc, dar' aproape în toate comunele din Sălagiu, ocrotite de domnișori de Ungur sau Jidani, sătenii, când vor să socotească dările, de comun unul solvesce, ear' 4—5 îi stau la îndemână în calitate de martori preste ceea-ce a solvit.

Și dacă fac ceva la aparință bieții români, înțeleg ceva pocloane s'au comănăciri, fac de frică și de groază. Se tem mai rău bieții țerani de un solgăbirău, decât chiar de însuși Dumneḑeu. Un executor este sinonim cu „Ucigă-'l crucea“. Căci acesta cuprinde în datoria lui X. averea lui Y. și ḑice: dacă este a ta această avere, reclamă-o prin un „igénykereset“; ear' dacă nu o faci aceasta, primesce un cambiu preste suma cestionată dela X.

Aceste și de aceste fiind motivele, pentru care dl G. Stanciu, întocmai ca și domnii Criste și Sonea, este urgisitul șovinistilor din Sălagiu, căci d-sa are curagiul civic de a biciuì pe toate terenele și în fața tuturor forurilor tot felul de nelegiuiri și impilări ce 'i-se fac poporului seu din partea privilegiaților sorții.

Pentru aceste și pentru-că ține la datorința sa de preot, Român și cetățean de cinste, va fi dl Stanciu tras înaintea tribunalului sub cuvênt, că a „agitat“ și că „nutresce ură contra unui neam!“

După Dr. Lucaciu și Berinde era de lipsă un Macaveiu și Albini, ear' acum mai proaspět reverenḑile pătate cu sânge românesc la Feldru, și în fine, chiar și în ciuda lipsei de motive, este de a se trage în judecată tinerul „agitator“, părintele Stanciu din Zalnoc.

Qui-pro-quo.

---

vreme rea, de mâncare și haine de primeneală. Și de ce să nu-'i care? Băiatul trece prin ale școale multe și grele, toată lumea îi spune, că învață ca apa, că cu vremea are să ese popă, ba poate chiar și domn. Greu îi vine, nu-i vorbă, să rămână singur ca cucul numai cu baba; casa fără podoabă, boi, fără pogăniciu, și curtea pustie, dar' îi cresce inima când se gândesce, că lui tocmai 'i-a fost dat să scoată un domn din neamul lui. — Sărăcesc de sărăcit, dar' la bătrânețe îmi va da D-ḑeu cu prisos, D-ḑeu drăguțul, care m'a învrednicit pe mine, nemernicul, cu un astfel de copil. Nu-'l ține locul de tericit ce e, când află că băiatul lui e trimis de sfântul consistor cu bani împărătesci la școalele cele mari dela Pesta, de unde es domni de țeară. Și o duce Românul așa cu inima crescută până într'o vară, când se trezesce numai cu băiatul acasă. — Vinde tată juncii din tânjală, că Joi ploc în țeară să-'mi capět pită, că aici nu e de trăit pentru noi Românii. Înțelege Românul în sfîrșit că așa e, nu e de trăit aici. Desjugă juncii, merge la tîrg cu ei și Joi cu inima sfărmată privesce în urma carului de foc, care îi duce în lume copilul lui, toiagul bătrânețelor lui. — Ni am pustiit copilul, nevastă, după-ce am îmbătrânit și am sărăcit cu nădejdea lui. Nu 'i-ar da D-ḑeu popii sănătate în oase, mânca-'i-ar pustia casa și amarul inima, numai cum ne-a mâncat el pe noi. Vremea vine, vremea trece, omul face din rău bine, își ḑice earăși „lasă“, închide inima de năcaz, că bag-seamă vor mai fi ei în lume și alții ca el. Mort să-'l scie par'că nu 'i-ar durè așa rău; dar' de, n'ai ce-'i face, vremile sûnt de așa.

Îi duce Neamțul băiatu, ca un steag, în cătănie, rămâne Românul fără mâna dreaptă. 'I-se rupe inima, când cu flăcăii din sat îl vede trecând dealul și cântând așa:

Eu mă duc mândră 'n cătane,
Tu rămâi de-'mi spală haine.
Spală-le în lăcrămele
Și le uscă 'n gândurele
Și le trimete pe stele.

'I-se rupe inima, își ḑice însă „lasă“, așa e pravila și s'a mântuit.

Îi arde Românului casa, îi pere o vită, îi moare copilul ori nevasta, rămâne stingher în lumea aceasta; îi vine par'că să iee lumea în cap, să se ducă pe pustii locuri, dar' earăși îi trece prin minte vecînicul „lasă“, își face din durere o datorie, tace și înghite, căci cursul vremii n'o să-'l schimbe cu umărul, așa 'i-a fost scris și pace.

Chiar când cade la zăcare și e să-'și închidă Românul ochii pentru veci, el sufere în tăcere, trimite după popa, ca să-'l grijască, ca pe un creștin ce e, își chiamă copiii și nevasta la pat, le spune cuminte și așeḑat voința sa din urmă, îi povățuesce să fie cu frica lui Dumneḑeu și să grijască de agoniseala lui, apoi moare în liniște, fără sbucium și fără paradă, moare ca-și-când 'și-ar împlinì o datorie; pentru-că să se sbuciume înzadar se gândesce și atunci „lasă!“

Acest fatalist „lasă!“ e zăvorul, cu care închide Românul ușa după sine, când în năcazul lui fuge de lume și se ascunde în inima sa; și tot cu „lasă“ al lui deschide ușa vecîniciei și o închide în urmă-'i.

Înmormêntarea neuitatului Antoniu Mocsonyi de Foen.

Abia au trecut șese săptămâni decând comuna Foen cu adûncă întristare a primit în mijlocul ei rămășițele pământesci ale unei ramure, ruptă de nemiloasa moarte din viguroasa tulpină a nobilei familii de Mocsonyi, — a decedatului de piă memorie Mihail de Mocsonyi, — și ear' ne surprinse trista și deprimătoarea veste, că ilustra și mult iubita familie de nou este lovită de flagelul sorții neîmpăcate; cruda moarte ear' a secerat jertfa sa, isbind la pământ trunchiul cel mai valoros din arborele familiei, prin curmarea vieții marelui nostru bărbat al națiunii și bisericii Antoniu Mocsonyi de Foen.

Sâmbătă în 24 Noemvrie la 4 oare după ameaḑi clopotele bisericilor din loc prin tonul lor jalnic au vestit locuitorilor, că au a se aștepta la o întâmplare dureroasă; ear' o flamură neagră de mărime imposantă, atîrnată pe castelul din loc al familiei, ni-a anunțat, că nobila familie de nou este în doliu, ca un fulger s'a lățit scirea, că mult regretatul nostru patron Antoniu Mocsonyi la 9 oare înainte de ameaḑi a adormit în Domnul în Budapesta. Trista veste a fost pentru comuna noastră cu atât mai dureroasă, cu cât decedatul a mai fost unicul în vieață dintre 5 frați și două surori, valoroșii fii ai seniorului de piă memorie Ioan Mocsonyi de Foen, bunul proprietar de odinioară al domeniului din loc.

Veneratul nostru răposat, născut fiind în Foen, unde a și petrecut timpul prunciei, după așeḑarea sa în domeniile devenite proprietatea sa din averea părintească, — departe de locul natal, — cerceta des locul nascerii, la care ocasiune nu întrelăsa a da sfaturi și învățături părintesci iubiților sei concetățeni, care cu iubire fiească îl întimpinau și îl cercetau când se arăta în mijlocul lor; ear' de astădată fu adus să petreacă pentru totdeauna lângă părinții și frații sei în castelul cel îngust al eternului mormênt.

Consciugul cu rămășițele pământesci ale scumpului decedat a sosit Luni la 1 oară d. ameaḑi, insoțit de neconsolabilul amic, Magnificența Sa domnul Vincențiu Babeș. Înaintea bisericii a fost așteptat de întreaga poporațiune din loc în frunte cu preotul lor și autoritatea civilă; ear' poporul cu mic și mare a alergat să vadă ceea-ce în inimă n'a putut crede: că preaiubitul lui protector 'l-a părăsit așa de curând. Ilustra doamnă din loc, văduva după Andreiu Mocsonyi de Foen, dorind a vedè mai odată pe bunul seu cumnat, — avênd cunoscință, că în ḑilele din urmă dînsul a suferit torturi nespuse, în urma morbului ce 'i-a curmat vieața, — a dispus să se iee calpacul cosciugului, care fiind de metal, sub acela a fost altul de sticlă închis ermetice; prin acesta s'a transvăḑut figura palidă, bine conservată și impunătoare, durmind somnul eternității, — văḑându-'l ilustra doamnă a prorupt în lacrimi cu cuvintele: „Sărmanul Toni, bună inimă a avut, dar' mult a trebuit să sufere în ḑilele din urmă“. Moartea a produs efectul sdrobitor în natura lui admirabilă.

În biserică sicriul a fost așeḑat pe un catafalc cu două trepte îmbrăcat în negru. Interiorul bisericii, tras preste tot cu postav negru și decorat în mai multe locuri cu insigniile nobilitare ale familiei, a dat privitorilor un aspect de tot jalnic. Împregiurul cosciugului au fost atîrnate o mulțime de cununi de mărime și frumseță impunătoare, decorate cu cordele de mătasă în diterite colori și cu dedicațiuni duioase impresionabile, depuse de venerabile persoane și corporațiuni, care au venit prin acele a-'și manifesta stima și respectul față cu persoana decedatului.

Cele mai impresionabile au fost cununile trimise de Preasfințiile Lor, Ilustr. domni episcopi: Nicolae Popea și Ioan Mețian. Cea dintâiu — sosită după înmormêntare, — din flori naturale, avênd la mijloc forma inimii din flori albe de o frumseță rară, decorată cu cordelă albă de mătasă, la margini vergetă neagră și cu ciucuri, a avut inscripțiunea în litere de aur: „Scumpului amic Antoniu Mocsonyi de Foen în semn de stimă, episcopul Popea“.

Ceealaltă cunună, din flori artificioase, mai bogat înfrumsețată cu cordelă vênătă închisă a avut dedicațiunea: „Veneratului seu, episcopul Mețian“.

Prin frumseța și decorațiunea lor grandioasă adûnc impresionabile au fost cununile Ilustrităților Lor: a neconsolabilului fiu Zeno, cu inscripțiunea: „Neuitatului părinte“, a ilustrilor nepoți Dr. Alexandru și Dr. Eugen de Mocsonyi, cu inscripțiunile: „Neuitatului lor unchiu“; a nepoatelor de frate ale decedatului, contesele Livia și Georgina și a soților acestora, Excelența Sa contele A. Bethlen și contele Bissingen, cu inscripțiunile în limba germană: „Neuitatului lor unchiu Toncsi“; a ilustrelor doamne Laura și Elena, văduve după Andreiu și George Mocsonyi de Foen, cu inscripțiunea: „Neuitatului cumnat“; a nemângăietei soții a răposatului din flori naturale, foi de orange de o mărime colosală, decorată cu cordelă albă de mătasă, cu inscripțiunea: „Intim iubitului soț Iosefina Ta“; a neobositului și vechiului amic, Magnificența Sa dl Vincențiu Babeș, din tulipani artificioși și cu cordelă albă, avênd dedicațiunea: „Neu[illegible] seu amic, familia Babeș“.

Nu mai puți[illegible] de amintit sûnt cununile depuse [illegible] marelui nostru mecenate: a valoro[illegible]âni din Lugoj, o cunună foarte mare [illegible] naturale, cu cordelă de mătasă nea[illegible]ri și cu inscripțiunea în litere auri[illegible]meritatului bărbat național, [illegible] din Lugoj“; ale comunităților bis. [illegible] și Bata, cu inscripțiunile: „Mare [illegible]cenate Antoniu Mocsonyi d[illegible]n“; comuna Cela a fost representa[illegible] înmormêntare prin harnicul econom [illegible] Galetariu și alții, pe care însă n[illegible]nosc după nume. Bătrânul septuag[illegible] lesconsiderând greutățile timpului de[illegible], a alergat la mormêntul protectorulu[illegible] să-'i dee tributul de reverență. Au ma[illegible] afară de aceste multe alte cununi, care [illegible] care mai frumoase și bogat decorate, a[illegible] 23 de cununi au înfrumsețat sicriul de[illegible]i.

Aceste semne de iubire și de [illegible]ță, depuse pe cosciugul defunctului Anton[illegible]o-csonyi de Foen, ne dovedesc din d[illegible] cine a fost dînsul în vieață pentru biserica și [illegible]ațiunea sa. Biserica a perdut într'însul [illegible] fiul credincios și devotat, eară poporul r[illegible] pe mecenatele seu.

Înmormêntarea s'a săvîrșit Marți du[illegible] ameaḑi la 3 oare, cu abatere dela anunțu[illegible] funebral, din motivul că Ilustrițile Lor Zeno, Alexandru și Eugeniu de Mocsony, din causa comunicațiunii grele dela Timișoara la Foen cu trăsura, n'au putut sosì la timpul hotărît. Deci înainte de ameaḑi s'a celebrat prin preotul local sfânta liturgie. Ceremoniile înmormêntării le-a condus mult on. domn [illegible] adm. protopresbiteral Aurel Drăgan, asistat de preoții: Paul Iancu din Obad, Paul Cimponeriu din Cebza, Maxim Bocan din Ghilad, Iustin Cotta din Giulvez, preotul local Nicolau Popa și preotul sârbesc din loc. Corul vocal din Giulvez, condus de învățătorul I. Gruescu, a cântat ceremoniile înmormêntării.

După rugăciunea deslegării preotul local a ţinut cuvêntarea funebrală.

Cosciugul a fost apoi transportat pe trăsură la biserica bătrână, unde e cripta familiară, din motivul că nu a fost posibil a se purta pe mâni decătră plugarii rînduiţi, fiind tina de jumătate înghieţată. Împregiurul cosciugului s'au purtat toate cununile cu făclii de ţeranii din loc. Ilustrul fiiu şi ilustrii nepoţi, însoţiţi de Magnificenţa Sa dl Vincenţiu Babeş, adûnc consternaţi au petrecut osemintele decedatului până la locul de odichnă. O mulţime imposantă de popor din loc şi din pregiur a însoţit conductul funebral. Cu toatecă a fost timp de iarnă foarte nefavoritor, cu mic şi mare au petrecut pe neuitatul lor până lă locul de rĕpaus, în care s'au depus rĕmăşiţele pămêntesci; ear' spiritul aceluia, care a trăit pentru gloria neamului seu, desprețuind titlurile şi rangurile ce inteligenţa şi nobleţa inimii 'i-ar fi putut asigura, — spiritul acela va trăì etern în adûncă reverenţă la poporul român.

Meritele rĕposatului faţă cu biserica şi naţiunea sa sûnt cu mult mai valoroase, decât sĕ se poată apreţia în o descriere de îmormêntare, istoria numai,—cumpĕna dreptăţii,— va eternisa numele decedaţilor stîlpi din ilustra familie de Mocsonyi, faptele lor sûnt strîns legate de istoria desvoltării culturale naţionale a poporului, care îi va avè ca model de imitaţiune în vîrtuţi şi abnegaţiune.

D-ḑeu sĕ binecuvinte memoria rĕposatului din neam în neam, eară sufletul sĕ 'i-'l aşeḑe în locaşurile celor drepţi şi plăcuţi ai sei.

Fie-'i ţĕrîna uşoară!

Foeni, în 2 Decemvrie 1890.

N. P.

„Foaia Diecesană".

CRONICĂ.

Gratulaţiunile de Anul-nou la Curte. Din Viena se telegrafează. Gratulaţiunile de Anul-nou pentru Maiestăţile Lor vor fi primite la 31 Decemvrie şi 1 Ianuarie între oarele 8 şi 10, şi anume pentru Maiestatea Sa Împĕratul prin mareşalul de Curte prinţul Hohenlohe în edificiul salei, ear' pentru Maiestatea Sa Împĕrătease prin mareşala de Curte contesa Goess în „Hofburg".

*

Juncţiuni de căi ferate. Din Viena se anunţă: Guvernul român de scurt timp a rugat pe guvernul ungar, ca sĕ înceapă pertractările asupra unei juncţiuni ferate pe la pasul Ghimeşiului, fiind de un deosebit interes o juncţiune a căilor ferate moldovene cu cele ungare. Guvernul ungar, după o examinare premeasră, n'are nimic în contra acestei juncţiuni, dar' 'şi-a exprimat dorinţa încă pentru două juncţiuni şi anume pe la Turnul roşiu şi pe la pasul Vulcan. În urma pertractărilor dintre ambele guverne, guvernul român este gata a declara, că el primesce una din juncţiunile dorite de Ungaria, ear' alegerea uneia dintre aceste două juncţiuni o lasă în voia guvernului ungar.

*

Afacerea Ioanovicĭ. Mama voluntarului Ioanovicĭ a înaintat în decursul sĕptĕmânii trecute Maiestăţii Sale Împĕratului o cerere de agraţiare. În cercurile militare se crede, după-cum se aude, că agraţiarea nu au cerut-o membrii familiei, ci ascultătorii universitari. E cam târḑiu, căci Ioanovicĭ în curênd îşi va împlinì pedeapsa.

*

Nesiguranţa în giurul oraşului Budapesta. Un jaf ne mai pomenit s'a întêmplat, după-cum citim în „Pester Lloyd", — la 21 l. c. pe drumul dintre Dunavecse şi Solt. O tinĕră femeie de ţeran, care ducea la tîrg lucruri de vênḑare, a fost atacată şi trântită la pămênt de doi oameni. Sĕrmana femeie s'a încercat sĕ scape din mânile criminalilor, dar' n'a putut şi în urma loviturilor primite 'şi-a perdut conscienţa. N'au fost destule loviturile, căci neruşinaţii au mai legat-o încă şi de un stîlp de telegraf. După aceasta atentatorii au dispărut luând cu ei şi lucrurile de vênḑare, ba chiar şi hainele bietei femei. Nenorocita femeie a fost eliberată de lîngă stîlp de nisce trecĕtori. Gendarmeria curentează cu sirguinţă pe făptuitori. Poliţia capitalei încă a fost încunosciinţată despre acest jaf.

*

Necrolog. Ludovic Vincenţiu Fischer, simpaticul filoromân şi versificator al poesiilor române în limba germană, decorat de Maiestatea Sa regele Carol I. al României cu medalia de aur „benemerenti" cl. I., a rĕposat Luni în 15 Decemvrie st. n. la 6½ oare seara în Croellvitz lîngă Halle a/d Saale în Saxonia, unde locuia ca director al fabricilor de hârtie de acolo.

*

Un redactor condamnat. Din Agram se telegrafează cu data de 23 l. c. următoarele: Din causa unui comunicat, în care s'a criticat nefavorabil felicitarea Maiestăţii Sale cătră Moltke din incidentul iubileului acestuia, ḑiarul „Obzor" a fost condamnat la 2500 fl. perdere de cauţiune şi redactorul la 2 luni arest.

*

Profesorul Dr. Babeş şi metoda lui Koch. Ḑiarului „Pester Lloyd" 'i-se scrie din Bucuresci cu data de 20 l. c., că profesorul bactereolog Dr. Babeş, încă de cea mai bună aducere aminte în lumea scientifică medicală din Budapesta, a ţinut în ultima şedinţă a societăţii de medicină din Bucuresci o prelegere asupra întrebuinţării limfei lui Koch la leproşi, precum şi asupra experimentelor făcute în această privinţă, care, mulţumită deplinei noutăţi a obiectului, va provoca un mare interes şi în cercurile nemedicale. Dr. Babeş dimpreună cu Dr. Calinderu au făcut injecţiuni cu limfa lui Koch la patru leproşi. La doi pacienţi de o evidentă lepră tuberculosă s'au ivit dela tractarea „lupus"-ului cu preparatul lui Koch cunoscutele reacţiuni locale fără de o schimbare esenţială în generala stare a bolnavilor. Cu atât mai intensivă s'a ivit însĕ pentru aceea reacţiunea generală la doi paţienţi, care suferind de o lepră trophoneurotică sau anestetică, au primit deasemenea injecţiuni de ale lui Koch. Şi anume la unul dintre acesti pacienţi s'a arĕtat deja după 2 oare o crescere însemnată în temperatura corporală, apoi mari scuturături, precum şi friguri puternice şi continue în două ḑile. La al doilea reacţiunea generală s'a ivit după 12 oare, însĕ deasemenea în urma efectului injecţiunii la tuberculoşi într'un mod foarte diferit şi puternic. Afara de împărtăşirile făcute în comun cu Dr. Calinderu asupra experienţelor făcute cu întrebuinţarea procedurii de injecţiune a lui Koch la bolnavii de lepră, Dr. Babeş a adus la cunoscinţa societăţii medicale un şir întreg de experimente de ale sale, care ne îndreptăţesc la presupunerea, că diligentului şi genialului tinĕr învĕţat 'i-a succes în urma manipulaţiunilor sale secrete sĕ descopere o materie de injecţiune pentru slăbirea baccilului tuberculosei gâinilor. Profesorul Dr. Babeş a lămurit comunicările sale în această privinţă prin demonstrări la un numĕr de animale anume pentru experimente, d. e cobaia. Desì Dr. Babeş din experimentele sale împărtăşite şi făcute independent de cercetările lui Koch încă nu trage conclusiuni generale, abia mai are lipsă de o indicare, pentru de a-'şi pune resultatul lucrărilor sale în primul rînd al acelor succese ale unui zel de scrutaţiuni scientifice, care au devenit în general cunoscute publicului din timpul descoperirii baccilului tuberculos.

*

Dotaţiunea lui Koch. Vestea că doctorul Koch va primì o dotaţiune în valoare de un milion mărci se pare a fi hotărîtă definitiv. Se crede, că şi colaboratorii sei, anume Cornet, Libbertz, Levy şi Senator, vor primì o ⅓ milion mărci. Afară de aceasta Koch mai primesce o tantiemă însemnată prin vinderea limfei sale, care se presupune, că anual va da o sumă de 4 milioane mărci.

*

Casuri de moarte. Din Lemberg se anunţă cu data de 23 l. c. moartea episcopului gr.-cat. Stupnicki din Przemysl.

— O telegramă din Paris datată tot din 23 l. c. comunică moartea senatorului general Lecomte.

*

Fuga lui Padlewski. Din Palermo se anunţă cu data de 23 l. c. următoarele: Publicistul francez Gregoire a rugat ieri redacţiunea ḑiarului „Sicilia" ce apare în Palermo, ca sĕ trimită ḑiarului „Eclaire" din Paris o depeşă, că el s'a insinuat ca prinsoner la consulatul francez din Palermo. El a uşurat fuga lui Padlewski şi cere, ca procesul în contra lui Labruyére sĕ fie amânat, ca sĕ poată fi şi el de faţă. Gregoire stă la disposiţiunea consulatului francez ca sĕ-'l ţină de prinsoner. Consulul 'i-a declarat, că el nu-'l poate reţinè ca prinsoner, dar' despre aceasta va telegrafa ministrulul francez de externe. După aceasta consulul a cerut cuvêntul de onoare al lui Gregoire, că el va rĕmânè în Palermo. Gregoire a şi făcut aceasta, exprimându-se totodată, că el crede, că Padlewski se va ţinè ascuns în Sicilia.

*

Evadat din Siberia. Se scrie din Odesa: Iwan Posulski a trebuit sĕ rĕspundă ieri în faţa tribunalului de aici pentru fuga sa din Siberia. Criminalul acesta fusese osândit acum câţiva ani la muncă silnică pe viaţă în minele Siberiei. El evadà însĕ din închisoare şi se stabilì la Odesa sub un nume schimbat. Fiind prins şi închis în puşcăria din Cherson, Posulski reuşì sĕ fugă din nou, după-ce omorî un temnicer. Ear' fu prins şi consiliul de rĕsboiu îl condamnà la moarte prin streang. Dar' comandantul militar din Odesa schimbà această sentinţă la muncă silnică pe vieaţă. Criminalul fu dus ear' la Tomsk şi ear' reuşì sĕ fugă şi sĕ se întoarcă la Odesa. Ḑilele trecute poliţia aflà de ascunḑĕtoarea lui Posulski şi reuşì sĕ pună mâna pe dînsul. În faţa tribunalului criminalul susţinù, că nu e Posulski, ci că se numesce Daniloff. Procurorul probà însĕ identitatea acusatului, apoi dovedì, că în timpul din urmă acusatul sĕvîrşise mai multe omoruri. Tribunalul pronunţă atunci următoarea sentenţă: Posulski sĕ fie dus îndĕrĕt în Siberia. Imediat ce va sosì acolo, sĕ 'i-se dee 100 de lovituri de cnut. Timp de trei ani sĕ stee legat în lanţuri de căruţa, cu care se va face transporturi de minerale. Sentenţa aceasta făcù o impresiune sguduitoare asupra condamnatului, care la auḑirea ei se făcù alb ca varul şi căḑù jos leşinat.

Din public.*)

Din incidentul mutării la cele vecĭnice a iubitului meu tată Vasilie Albini, atât eu, cât şi familia mea am primit dela numeroşi amici şi binevoitori în difierite forme expresiuni de condolenţă la dureroasa perdere ce am îndurat. Reduşi la imposibilitatea de a mulţumì îndeosebi fiecăruia, care 'şi-a adus aminte de noi cu acest jalnic prilegiu, atât în numele meu, cât şi într'al familiei îi rog pe această cale pe toţi sĕ primească cele mai călduroase ale noastre mulţumite.

Sibiiu, 25 Decemvrie 1890.

Septimiu Albini.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacţia nu primesce rĕspunderea.

Bibliografie.

Din *„Istoria Românilor în Dacia-Traiană"* de A. D. Xenopol a apărut volumul a III-lea cuprinḑênd epoca dela moartea lui Petru Rareş până la Mateiu Basarab şi Vasile Lupul 1546—1633, expusă pe 680 de pagine mari în 8° şi însoţită cu 2 planuri ale bătĕliilor lui Mihaiu-Viteazul, cea dela Călugăreni şi cea dela Mirislău. Cuprinde un capitol însemnat asupra istoriei Românilor din Ardeal de pe timpul când parte din ei părăsiră Transilvania pentru a trece munţii în Muntenia şi Moldova, până la revoluţia încercată de ei cu prilegiul venirii lui Mihaiu Viteazul în ţeara din centrul Carpaţilor. Deasemenea o expunere a mişcării culturale a Românilor din Ardeal în vremile cele dintêiu ale ivirii ei. Şi această parte a eminentei scrieri a profesorului din Iaşi se recomandă prin aceleaşi însuşiri, ca şi celelalte două volumuri apărute mai nainte. Toată expunerea este întemeiată pe isvoare citate şi reproduse în mai bine de 1000 de note în textul lor original. Stilul este tot atât de atrăgĕtor, limpede şi curgĕtor, încălḑit adese-ori de viua suflare a iubirii de popor, care străbate ca un foc ascuns prin şirurile cărţii.

Volumul a fost editat şi în părţi fără legătură cu restul istoriei sub titlul de „Epoca lui Mihaiu-Viteazul".

A apărut:

Scrierile lui Ioan Creangă, povestile în 3 ediţiuni, populare de 2 lei, de lux 3 lei şi pe hârtie Bristol 5 lei. În fruntea volumului se află o prefaţă de A. D. Xenopol şi biografia autorului de Grig. I. Alexandrescu. La toate ediţiile se află portretul şi un autograf al lui Creangă. Se află la toate librăriile din România. Depositul principal la fraţii Şarada în Iaşi.

A eşit de sub tipar din impremeria „Românului" *„Cercetări"* despre şcoalele românesci din Turcia de Teodor Burada. Preţul 2 lei.

A eşit de sub tipar în editura librăriei Socec şi comp. Vasile Alexandri, *„Ovidiu"*, dramă în 5 acte şi în versuri, formând volumul XI. al operelor sale. Edţiune corectată şi publicată sub priveghierea autorului. Preţul unui exemplar 3 lei noi.

Amintiri istorice şi Programele semnat de liberali dela 1848 până aḑi. Adunate şi anotate de Vintilă Rosetti. Un volum 2 lei. La administraţia „Românului".

În editura librăriei Socec şi comp. a apărut de sub tipar *„Cartea de citire partea I.* de învĕţătorii asociaţi, ediţiunea a XXII-a, revĕḑută şi refăcută de dnii A. I. Odobescu şi I. Slavici, preţul 1 leu.

Călindarul ḑilei

14/26 Decemvrie 1890.

Iulian: Tire.

Gregorian: Stefan m.

Soarele: rĕsare 7.45, apune 4.9

Buletin meteorologic.

Sibiiu, 26 Decemvrie n. 6 oare dimineaţa

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 727.1		Temperatura după Celsius	Maximul şi minimul de temperatură	Direcţie vântului
Observată	Diferenţa din oredină			
720.6	—6.1	+2 2	+3.0+1.2	SO

Din ţeară 23 Decemvrie n. 7 oare dimineaţa

Staţiunile:	Presiun atmos. în m.	Temperatura în Celsius	Vântu	
			direcţi	tăria
Budapesta	764	—2 2	N	2
Sătmar	766	—1.2	N	1
Cluj	—	—	—	—
Orşova	772	+0.6	S	1
Arad	764	—3 0	O	2
Panciova	762	—1.1	SO	7

Teatru orăşenesc în Sibiiu.

Vineri, 26 Decemvrie 1890:

Representaţiune de după ameaḑi

cu preţuri reduse:

„Die schöne Helena".

Operă comică în 3 secţii de Mailac şi Halevy. — Nemţesce de F. Zell şi I. Hopp Musică de I. Offenbach.

Seara:

Abonament VI. **Representaţia 6.**

„Heimg'funden".

Comedie de Crăciun de Ludovic Anzengruber.

Economie.

Acordarea favorurilor din partea statului pentru o fabrică de postav. Ministrul de comerciu reg. ung. în înţelegere cu cel de comerciu a acordat pe seama fabricei de postav a lui Adolf Scholze din Sibiiu favorurile din partea statului cuprinse în art. de lege XIII. din 1890 începênd dela 1 Iulie 1890 pe timp de ḑece ani.

—✱—

Exportul de vite în Germania. Privitor la importul de vite din Austro-Ungaria în oraşele mai mari ale Germaniei, respective Bavariei, ministrul de agricultură reg. ung. a exmis o ordinaţiune de următorul cuprins:

1. Animalele trebue provĕḑute cu certificate de provenienţă şi despre starea sanitară (pasapoarte de vite) şi afară de aceea cu o adeverinţă despre aceea, că în timpul celor din urmă trei luni atât în locul de provenienţă, cât şi 20 chilometri în împregiurime nu s'a ivit nici un cas de aprindere de plumâni contagioasă; 2 că animalele au fost cercetate la graniţa Germaniei prin un medic veterinar şi au fost aflate sănĕtoase; 3. că animalele imediat şi fără a fi fost transbordate s'au expedat pe calea ferată în vagoane plubuite la locul destinaţiunii şi acolo au fost date jos la un loc de descărcat deosebit; 4. că animalele vor fi tăiete cât se poate de iute; 5. că la constatarea vre-unui cas de epidemie cu ocasiunea cercetării la graniţă transportul mai departe va fi oprit. Vitele de tăiat se pot expeda deocamdată numai la München, Ingolstadt, Landshut, Passau, Regensburg, Amberg, Bamberg, Bayreuth, Hof, Nürnberg, Fürth, Erlangen, Würzburg, Aschaffenburg, Augsburg, Lindau, Kaisersteutern şi Ludwigshafen l. R.

—✱—

Importul de vite din Italia în Germania. După „Reichsanzeiger", ministrul de agricultură german a conces până la o eventuală revocare sub anumite condiţiuni importul de vite vii din Italia în acele oraşe germane, care au primit concesiune pentru importul rîmătorilor italieni.

—✱—

Noua lege vamală în Rusia. După-cum se anunţă din Petersburg cu data de 22 l. c. n., proiectul unui nou tarif vamal prelucrat în ministerul de finance rusesc decătră o comisiune specială se va supune în curênd locurilor competente spre examinare şi spre eventuale modificări. După toate semnele e de aşteptat, că decisiunea comisiunii de a se statorì pentru maşinile agricole şi unelte o vamă de import de 70 copeici în aur de pud (40 funţi rusesci) va primì aprobarea instanţelor hotărîtoare.

—✱—

Insolvenţe. „Reuniunea creditorilor din Viena" anunţă următoarele insolvenţe: Erdreich şi Hoffner în Bucuresci; — Iuliu Schwarz în Igleu; — Robert Grünhut în Olmütz; — Ludovic Elek în Makó; — Armin Chiger în Viena; — Francisc Machacek în Hohenstadt;— Iosif Ussar în St.-Veit l. Vogau; — Stefan Megyeri în Panciova; — Venceslau Grüner în Viena; — Ioan Augustin in Viena; — Arnold C. Feldman în Brünn; — Moise S. Kaveson în Bihacĭ.

Pretul mărfurilor.

Piaţa din Braşov, 19 Dec. Grâu frumos hectl. fl. 6.90, de mijloc 5.60, mai slab 5.10, grâu mestecat fl. 4.10, sĕcară frumoasă fl. 4. 0, de mijloc 3.70, mai slabă —.—, orz frumos fl. 3.80, de mijloc 3.70, ovĕs frumos fl. 2 50, de mijloc 2.40, cucuruz fl, 3 80, mălaiul fl. 3.80, mazĕrea fl. 5.60, lintea. 6.50, fasolea fl. 4 0, sĕmênţă de in fl. 10.—, sĕm. de cânepă fl. 5.50 cartofi fl. 1.—, car ea de vită p. chilo 44 cr.,l carnea de porc 44 cr., carnea de berbec 28 cr.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 23 Dec, n. s'au notat: unguresci bĕtrâni grei 41-- cr. până 42— cr., unguresci grei tineri 42— cr. până 42½ cr., de mijloc 42½ cr. până 43— cr., uşori 43— cr până 43½ cr., marfă ţerănească grea —.— cr până —.— cr., de mijloc 41½ cr. până 42 — cr., uşoară 37— cr. până 40. cr., românesci, de Bakony, grei —— cr. până —— cr., transito grei, —— cr. până —— cr., transito de mijloc —— cr, până —— cr., transito uşori —— cr. până —— cr.. transito sêrbesci grei 41 cr. până 41½ cr., transito de mijloc 40½ cr. până 41— cr., transito uşori 37— cr. până 39— cr., îngrăşaţi cu ucuruz — cr. până — cr., îngrăşaţi cu ghindă —.— cr., până —.— cr. per — cumpĕniţi ela gară.c

Bursa de marfuri din Budapesta dela 23 Dec. 1890

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. până	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. pă.
Grâu						
Bănăţenesc nou	74	—	—	75	—	—
Grâu dela Tisa nou	74	—	—	75	—	—
Grâu „ Pesta „	74	—	—	75	—	—
Grâu de Alba-Reg. nou	74	—	—	75	—	—
„ „ Bacĭca nou	74	—	—	75	—	—
Grâu ung de Nord	71		—	75	—	—

Sĕminţe, vechi ori noue	Soiul	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. până
Sĕcară		70—72	7.10	7.20
Orz	Nutreţ	60—62	6.55	6.80
„	de vinars	62—64	7 10	7 60
„	de bere	64—66	7.80	8 75
Ovĕs	—	39—41	6 85	7 20
Cucuruz (porumb)	bănăţ.	75	6 65	6.75
„	de alt soiu	73	5.75	5.85
Meiu		—	7.25	7 75
Arşică			11.80	12 3

Preţul pe termin.	Grau	de prima.	Bani per 100 chilogr. 7.95	Marfă per 100 chilogr.	7 97
	„	de toam.	—		
	Cucuruz	Maiu-Iun.	6 15		6 7
	„		—		
	Ovĕs	de primă.	7.—		7 0
	„	de toam.	—		—

Producte diverse	Soiul	Ce dela	
Preţul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Lucernă ungurească	40 — 45
	„	roşie	43 — 50 —
	Oleu de in	rafinat	34 — 34 50
	Oleu de rap.		
	Uns. de porc	dela Pesta	52 — 52 5
	„	dela ţeară	—
	Slănină	svêntată	42 50 43 50
	„	afumată	48 50 49 —
	Sĕu		37 38
	Prune		26 75 27 25
	Lictar	slavon, nou	24.— 24 50
	„	bănăţenesc	—.— —.—
	Nuci	din Ungaria	— — — —
	Gogoşi	unguresci	— —
	„	sêrbesci	— — —.—
	Miere	brută	— — — —
	„	galbină străcurată	29 — 29 50
	Ceară	de Rosenau	127. 128.
	Spirt	brut	17.— 17 50
	„	Drojdiuţe de spirt	18.50 18 75

Cursul pieţei din Sibiiu.

Din 26 Decemvrie st. n. 1890

Hârtie-monetă română	Cump.	8.95	vênd.	9.—
Lire turcesci	„	10.25	„	10.30
Imperiali	„	9.20	„	9.25
Ruble rusesci	„	1.28	„	1.30

Bursa de Budapesta.

Din 23 Dec st. n 1890.

Renta de aur ung. 6%	— —
„ „ „ „ 4%	102 10
„ „ hârtie „ 5%	99.80
Imprumutul căilor ferate ung.	113 25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	110.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	— —
Bonuri rurale ung.	89.—
„ „ cu cl. de sortare	—.—
„ „ bănăţene-timişene	—.—
„ „ „ cu cl. de sortare	—.—
„ „ transilvane	—.—
„ „ croato-slavone	104 —
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	— —
Obligaţiunile desp. regaliilor	94.—
Împrumut cu premiu ung.	135.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	127.—
Renta de hârtie austriacă	89.15
„ „ argint austriacă	89 15
„ „ aur austriacă	107 25
Losurile austr. din 1860	145.—
Acţiunile băncii austro-ungare	978.—
„ „ de credit ung.	358 25
„ „ „ „ austr.	302.90
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. şi economii „Albina"	102.—
Argintul	—.—
Galbeni împĕrătesci	5 48
Napoleon-d'ori	9.05
Mărci 100 imp. germane	56.15
Londra 10 Linvres sterlingi	114.20

Bursa de Viena.

Din 23 Dec. st. n. 1890.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	102.50
„ „ hârtie „ 5%	99.65
Imprumutul căilor ferate ung.	113.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	110.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	— —
Bonuri rurale ung.	88 80
„ „ „ cu cl. de sortare	—.—
„ „ bănăţene-timişene	—.—
Bonuri rurale „ cu cl. de sortare	—.—
„ „ transilvane	—.—
„ „ croato-slavone	104.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin.	— —
Împrumut cu premiu ung.	135.25
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	126.75
Renta de hârtie austriacă	89.20
„ „ argint austriacă	89.25
„ „ aur austriacă	106.90
Losuri austr. din 1860	144 75
Acţiunile băncii austro-ungare	981 —
„ „ de credit ung.	358.50
„ „ „ „ austr.	302.—
Argintul	— —
Galbeni împĕrătesci	5.44
Napoleon-d'ori	9 05
Mărci 100 imp. germane	56 20
Londra 10 Livres sterlingi	114.20

Bursa de Bucuresci.

21 Dec. n. — 4 oare p. m.	Cassa	Ultim.
Renta rom. per 1875 5%	101 ½	—.—
Renta română amort. 5%	99 ⅔	—.—
„ (Schuldverschreib.)	— —	—.—
Oblig. de stat. C. F. R. 6%	—.—	—.—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	100.25	—.—
Împrumutul municipal 5%	—.—	—.—
Scrisuri func. rurale 7%	104.50	—.—
Scrisuri func. rurale 5%	100 75	—.—
Idem urbane 7%	104 25	—.—
„ 6%	103	—.—
„ 5%	98 ¾	—.—
Banca Naţ. (500 lei vĕrs. într.)	14.98	—.—
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vĕrs.)	— —	—.—
Soc. de Asig. Nat. (200 lei vĕrs.)	—.—	—.—
Soc rom. de reasig	117 —	—.—
Soc. r. de con. (250 lei vĕrs.)	—.—	— —
Oblig. Cassei Pensiunilor	272 —	—.—
Agio	—.—	—.—
Schimb		
Londra 3 luni	— —	—.—
„ cek	— —	—.—
Berlin 3 luni	—.—	—.—
„ cek	— —	—.—
Paris 3 luni	—.—	—.—
„ cek	—.—	— —
Viena	—.—	—.—
„	—.—	—.—
Agio	—.—	—.—

Pentru redacţiune responsabil: **Andreiu Balteş.**

Foaia Ilustrată

COSTĂ pentru Monarchie: ¼ an fl. 1.50; ½ an fl. 3; 1 an fl. 6.
pentru România: ¼ an lei 5.—; ½ an l. 10; 1 an l. 20.

Apare în 1-a Ianuarie v. 1891

SE ABONEAZĂ la „Institutul Tipografic", Sibiiu la Poste și la librării.

Spre orientare

pentru bolnavi de gură și de dinți, precum și pentru cei-ce au lipsă de dinți!!!

Medicul de dinți și technicul de dinți

C. ZINZ

ca practic de 20 ani și provĕdut cu diploma universităţii c. r. de Viena

se recomandă pentru vindecarea tuturor boalelor de gură și de dinți, fie că acele sĕ devină dela dinți sau alte cause deasemenea oferă dînsul prepararea de dinți singurateci, precum și de coroane de dinți întregi după metodul cel mai nou englez și american; prelîngă aceste mai posede dînsul și un mijloc unic în felul seu, prin care ori-ce **durere de dinți** se poate vindeca **fără durere și fără delăturarea dintelui** prelîngă garanţă.

Bolnavii într'adevĕr fără mijloace se vor lecui gratis la oara 12—1.

☛ În fine va zăbovì dînsul în excursiunile sale la toate orașele după trebuinţă așa, încât se poate satisface comandelor onor. pacienţi pe deplin. [918] 13—13

A conversa dela 10—12 și dela 3—5 oare.

INSTITUTUL UNIVERSAL pentru

MIJLOCIREA DE CĂSĂTORII

Tetschen, lîngă Elba

(fără concurenţă)

caută pentru toate comitatele din UNGARIA și TRANSILVANIA oameni de încredere prelîngă provisiune mare, care posed cunoscinţa de locuitori și limba germană.

☛ Oferte sub G. K. posterestante Tetschen (lîngă Elba).

[981] 2—2

Cărţi românesci mai noue!

	fl. cr.
Ardelean glumeţ sau 101 de anecdote poporale de G. Sima . . . broș.	—.50
Documente privitoare la Istoria Românilor culese de Lud. de Hurmuzachi. Publicate sub auspiciile Academiei române de Nic. Densușianu. Volumul I. part. 1. 1199—1345 . .	12.50
„ I. „ 2. 1346—1450 . .	12.50
Instrucţiunea Gimnasticei în școalele de băieţi și fete de D. Ionescu, prof. (cu preste 60 ilustraţiuni) . . . . . „	1.50
Isvor de bunăstare sau mai multe sute de îndreptări și poveţe scurte și practice de G. Sima . . . . . frumos leg.	1.—
Memorialul Archiepiscopului și Metropolitului Andreiu baron de Șaguna sau luptele naţionale-politice ale Román. 1846—1873 de Nic. Popeţa broș.	1.30
Nunta la Români. Studii istorice-etnografice comparative de Elena Sevastos. Bucuresci 1889 . . . . . „	2.50
Nunta la Români Studii istor.-etnografice comp. de S. F. Marianu. Bucuresci 1890 . . . . . „	5.—
Părţi alese din Istoria Transilvaniei de G. Baritiu. 2 tomuri în 8° mare fiecare vol. leg. 5.— . . . . . „	4.50
Poesii de Mihail Eminescu. Ediţia a cincia. Bucuresci 1890 . . „	2.—
Pui de lei. Poesii eroice și naţionale de Ioan Nenițescu . . . . „	1.—

[985] 1— Librăria lui W. KRAFFT. Sibiiu.

În editura „Institutului tipografic" a apărut și se află de vêndare

Prăsirea pomilor

de

D. COMȘA,

membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole".

Preţul unui exemplar 12 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC DIN SIBIIU.

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Preţul unui exemplar **12 cr. v. a.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P.-Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.3[illegible]	5.49
Aghiriș			6.59	6.17
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕșel	5.49		7.24	6.44
Cluj	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uioara		1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel		2.49	11.20	1.54
Blaj	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copșa-mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07		12.39	3.46
Elisabetopol	10.30		1.08	4.27
Sighișoara	11.06		1.50	5.39
Hașfaléu	11.21		2.06	6.02
Homorod	12.37		3.20	7.51
Ágostonfalva			3.56	8.36
Apatia	1.26		4.19	9.10
Feldioara	1.47		4.44	9.44
Brașov	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	12.23
Timiș	3.15		6.14	1.37
Predeal	3.47		6.45	2.22
Bucuresci	9.30		11.45	

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane
Bucuresci	7.35			4.45
Predeal	1.08	5.35		9.12
Timiș	1.37	6.19		9.41
Brașov	2.13	7.21		10.17
	2.43	4.00		10.32
Feldioara	3.12	4.[illegible]4		11.18
Apatia	3.32	5.20		11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47		11.51
Homorod	4.20	6.35		12.27
Hașfaléu	5.25	8.12		1.35
Sighișoara	5.45	8.47		1.59
Elisabetopol	6.12	9.29		2.32
Mediaș	6.33	10.10		2.59
Copșa-mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.4[illegible]	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaj	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel		11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul-de-sus		2.20	2.16	5.45
Uioara		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.72
Apahida		5.28	4.32	7.52
Cluj	10.36	6.05	4.5[illegible]	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nădĕșel		6.42	5.48	8.50
Ghirbĕu		6.58		9.05
Aghiriș		7.24	6.11	9.19
Stana		7.47		9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia		9.08		10.56
Bratca		9.28		11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	[illegible].23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop		5.38	7.17
Bêrzava		5.53	7.33
Soborșin		6.33	8.20
Zam		6.58	8.49
Gurasada		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicĭca		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăștie		9.12	11.14
Jibot		9.34	11.39
Vinţul-de-jos		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuș		10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane
Teiuș		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţul-de-jos		1.56	5.44
Jibot		2.23	6.06
Orăștie		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	6.56
Deva		3.53	7.26
Branicĭca		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.20
Zam		5.21	8.48
Soborșin		5.56	9.17
Bêrzava		6.46	9.54
Conop		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5.50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	4.05	10.47	7.10
Șeica-mare	4.35	11.17	7.43
Loamneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Loamneș	8.30	5.25	10.40
Șeica-mare	9.05	5.55	11.10
Copșa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Regh.-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	3.42
M.-Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46		5.46
Reghinul.-săs.	7.25		7.25

Regh.-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.15
Oșorheiu		10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M.-Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni—Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Simeria (Piski)—Hunedoara

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedoara	11.55	9.28

Hunedoara—Simeria (Piski)

Hunedoara	6.—	2.15
Cerna	6.26	2.41
Simeria	6.45	3.—

Arad—Timișoara

Arad	6.41	12.20	9.10
Aradul-nou	7.09	12.44	9.22
Németh-Ságh	7.31	1.09	9.41
Vinga	7.58	1.37	10.01
Orczifalva	8.14	1.54	10.14
Merczifalva	8.29	2.10	10.26
Sân-Andreiu	8.45	2.27	10.39
Timișoara	9.08	2.53	10.58

Timișoara—Arad

Timișoara	7.20	3.30	8.15
Sân-Andreiu	7.09	3.16	7.59
Merczifalva	6.51	2.43	7.25
Orczifalva	6.35	2.26	7.04
Vinga	6.17	1.59	6.37
Németh-Ságh	6.05	1.39	6.18
Aradul-nou	5.50	1.21	5.55
Arad	5.30	12.35	5.25

Ghiriș—Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.50	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighișoara—Odorheiu

Sighișoara	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișoara

Odorheiu	8.40	2.45
Sighișoara	10.52	5.28

Murĕș-Ludos—Bistrița

Murĕș-Ludoș	4.—
Ţagu-Budatelic	7.07
Bistrița	9.59

Bistrița—Murĕș-Ludoș

Bistrița	1.16
Ţag-Budatelic	4.15
Murĕș-Ludoș	7.21

Nota: Numerii încuadraţi cu linii groase însemnează oarele de noapte.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acţii în Sibiiu sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșa.